

Dosarul nr. 2ra-36/2023
2-19125661-01-2ra-09012023

prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Vulcănești (jud: Ig. Botezatu)
instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud: G. Colev, Șt. Starciuc, A. Curdov)

ÎNCHEIERE

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Fedora Savastin, reprezentată de avocatul Veaceslav Dandeuș, și de Natalia Onișcenco, reprezentată de avocatul Dumitru Bejenar,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Paruș împotriva Fedorei Savastin și Nataliei Onișcenco, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Mariana Bușuleac și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și rectificarea înscrierii în registrul bunurilor imobile, împotriva deciziei din 25 august 2022 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă :

La 31 iulie 2019, Maria Paruș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Fedorei Savastin și Nataliei Onișcenco, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Mariana Bușuleac și IP „Agenția Servicii Publice”, cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și rectificarea înscrierii în registrul bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii a indicat că la 29 aprilie 2014 s-a adresat cu acțiunea în Judecătoria Vulcănești solicitând încasarea de la Fedora Savastin a sumei de 17982,45 de dolari SUA, scoase de ea din contul bancar deschis la BC „Moldova Agroindbank” SA, în baza procurii, eliberată de reclamantă și autentificată de notarul Tiuliu Natalia; aplicarea sechestrului pe casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX.260.01 și terenul de pământ cu nr. cadastral XXXXX.260, situate în or. Vulcănești, str. XXXXX, aflate în proprietatea Fedorei Savastin; încasarea cheltuielilor de judecată.

A indicat că drept argument al aplicării sechestrului, reclamanta a solicitat a aplica măsura de asigurare acțiunii prin aplicarea sechestrului pe bunurile imobile, ce aparțin pârâtei, deoarece în situația în care instanța va emite o hotărâre de admitere a acțiunii fără a fi stabilit sechestrul se va face imposibilă executarea hotărârii judecătorești.

A învederat că la 08 mai 2014 a fost emisă încheierea judecătorească prin care s-a respins cererea de aplicare a sechestrului ca fiind neîntemeiată.

Conform argumentelor instanței s-a indicat că în cerere reclamanta n-a depus dovezi concrete și motivele, care ar fi creat dificultăți, și ce fel de acțiuni ale părâtei pot să ducă la imposibilitatea executării hotărârii judecătorești.

Ca urmare a examinării acțiunii, la 30 iunie 2015 a fost adoptată hotărâre de încasare de la Savastin Fedora în folosul Mariei Paruș a datoriei în mărime de 17 982,45 de dolari SUA, convertite în lei moldovenești la data executării și cheltuielile de judecată în mărime de 7 547,25 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe din 30 iunie 2015, Savastin Fedora a contestat hotărârea judecătorească, or, prin decizia din 24 noiembrie 2015 a Curții de Apel Comrat apelul Fedorei Savastin a fost respins cu menținerea hotărârii primei instanțe.

La 04 februarie 2016, Fedora Savastin a atacat decizia Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2015, iar prin încheierea din 07 septembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție recursul a fost declarat ca fiind inadmisibil.

Ca urmare, reclamanta a primit titlu executoriu emis de Judecătoria Vulcănești, prezentându-l la 05 octombrie 2016 executorului judecătoresc Mariana Bușuleac, pentru a fi intentată procedura de executare în privința debitorului Savastin Fedora, deoarece ultima categoric refuză să execute obligațiile cu privire la achitarea datoriei.

La 05 octombrie 2016, executorul judecătoresc Bușuleac Mariana a emis încheierea privind intentarea procedurii de executare și la 01 iulie 2019 a primit de la executorul judecătoresc suma de 2 110,55 lei, în contul executării documentului executoriu, iar la solicitarea sa, executorul judecătoresc i-a livrat informația precum că singurul imobil pe care îl deținea Savastin Fedora, situat în or. Vulcănești, str. XXXXX, a fost înstrăinat fiicei sale Onișenco Natalia, încheind în acest sens contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii de viață.

Reclamanta a considerat că este evident faptul că părâta împreună cu Onișenco Natalia prin acordul comun, au hotărât să întreprindă măsuri pentru a face imposibilă executarea hotărârii judecătorești profitând de aceia că prin încheierea instanței s-a refuzat sechestrarea bunurilor imobile.

A mai indicat că fictivitatea contractului este evidentă, întrucât prin contractul încheiat părâții au împiedicat executarea normală a hotărârii judecătorești. În acest caz reclamanta a menționat faptul că Onișenco Natalia are obligația să întrețină mama sa Savastin Fedora.

Despre contractul fictiv mărturisește de asemenea acel fapt că după amestecul părâților în scopul excluderii bunurilor imobiliare, supuse urmăririi de executorul judecătoresc, Savastin Fedora a considerat că suma în mărime de 2 110 lei încasată de la ea mai bine de doi ani este exagerată, și s-a adresat la avocatul poporului exprimându-și obiecțiile față de acțiunile executorului judecătoresc, menționând că prin aceasta se încalcă drepturile ei la existență. La plângerea depusă avocatului poporului face referire la faptul că încasarea datoriei din pensia părâtei Savastin Fedora duce la încălcarea dreptului ei la existență. Astfel, după părerea reclamantei încă o dată se dovedește faptul lipsei întreținerii din partea părâtei Onișenco Natalia, întrucât, de fapt nici nu s-a pus acest scop la încheierea contractului, deși ultima era obligată să întrețină mama, conform art. 80 Codul familiei.

Reclamanta a considerat că are dreptul să solicite stabilirea părților în poziția anterioară încheierii contractului, prin rectificarea în Registrul bunurilor imobile a înregistrării bunurilor imobile cu nr. cadastral XXXXX.260, situat în UTA Găgăuzia, or. Vulcănești, str. XXXXX, aparținând pârâtei Onișenco Natalia, cu indicarea dreptului de proprietate după Savastin Fedora.

A solicitat a recunoaște nul contractul de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe viață, încheiat între Savastin Fedora și Onișenco Natalia în privința bunurilor imobile, constituite din casă de locuit și terenul de pământ adiacent nr. cadastral XXXXX.260, situate în UTA Găgăuzia, or. Vulcănești, str. XXXXX, cu aducerea părților în poziția anterioară încheierii contractului, rectificarea înscrierii în Registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX.260, situat în UTA Găgăuzii, or. Vulcănești, str. XXXXX, prin radierea dreptului de proprietate al pârâtei Onișenco Natalia, cu înregistrarea dreptului de proprietate după pârâta Savastin Fedora, și încasarea de la pârâți în folosul reclamantei a cheltuielilor suportate.

Prin hotărârea din 13 octombrie 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Vulcănești s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Paruș Maria împotriva Fedorei Savastin și Nataliei Onișenco cu participarea intervenienților accesorii executorul judecătoresc Mariana Bușuleac și IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și rectificarea înscrierii în Registrul bunurilor imobile.

La 11 noiembrie 2021, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, avocatul Grecu Ion, acționând în interesele Mariei Paruș, a declarat apel, solicitând casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată depusă de Maria Paruș împotriva Fedorei Savastin și Nataliei Onișenco cu privire la constatarea nulității contractului și rectificarea înscrierii în Registrul bunurilor imobile.

Prin decizia din 25 august 2022 a Curții de Apel Comrat s-a admis apelul declarat de reprezentantul reclamantei Paruș Maria, avocatul Grecu Ion. S-a casat hotărârea din 13 octombrie 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Vulcănești, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Paruș împotriva Fedorei Savastin și Nataliei Onișenco, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bușuleac Mariana și IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și rectificarea înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Maria Paruș împotriva Fedorei Savastin și Nataliei Onișenco, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bușuleac Mariana și IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și rectificarea înscrierii în registrul bunurilor imobile. S-a declarat nul contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 6683 din 17 iulie 2015, încheiat între Savastin Fedora și Onișenco Natalia, autentificat notarial de către notarul Tiuliu Natalia. S-a dispus rectificarea înscrierii în Registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX.260, amplasat în UTA Găgăuzia, or. Vulcănești, str. XXXXX, prin radierea dreptului de proprietate a pârâtei Onișenco Natalia, cu înregistrarea dreptului de proprietate a pârâtei Savastin Fedora.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 217, 219 și 221 Cod civil, în coroborare cu actele cauzei, instanței de apel a considerat că prima instanță priplit a

ajuns la concluzia că de către reclamantă nu a fost probată nulitatea contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață, și prin urmare, greșit a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată.

Din conținutul acțiunii înaintate se atestă că Maria Paruș a contestat contractul de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață nr. 6683 din 17 iulie 2015, încheiat între Fedora Savastin și Natalia Onișcenco, asupra bunului imobil casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX.260.01 și terenul de pământ cu nr. cadastral XXXXX.260, situate în or. Vulcănești str. XXXXX.

Totodată, Colegiul a reținut că motiv al solicitării sale reclamanta a invocat că contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, este unul fictiv, deoarece are scopul evitării executării unui document executoriu.

Instanța a considerat plauzibilă această motivare, ori, din conținutul materialelor cauzei s-a confirmat că la data de 30 iunie 2015, de către Judecătoria Vulcănești a fost pronunțat dispozitivul hotărârii judecătorești prin care s-a admis acțiunea înaintată de Maria Paruș împotriva Fedorei Savastin cu privire la încasarea datoriei în sumă de 17 982,45 de dolari SUA și a cheltuielilor de judecată în sumă de 7 547 de lei.

Or, la 17 iulie 2015, la doar aproximativ două săptămâni de la pronunțare, Fedora Savastin a încheiat cu Natalia Onișcenco contractul de înstrăinare a casei de locuit cu nr. cadastral XXXXX.260.01 și terenul de pământ cu nr. cadastral XXXXX.260, situate în or. Vulcănești, str. XXXXX, cu condiția întreținerii pe viață, contract autentificat notarial de către notarul public Tiuliu Natalia, sub nr. 6683.

În speță, instanța de apel a considerat acest contract ca fictiv, or acesta a fost încheiat cu scopul de a fi protejată proprietatea pârâtei de o eventuală sechestrare și vânzare în scopul executării hotărârii judecătorești.

Această concluzie, colegiul și-a format-o din cumul de probe prezentate, or în cadrul examinării cererii de apel s-a stabilit cert că Fedora Savastin și Natalia Onișcenco sunt mamă și fiică, contractul a fost încheiat în perioadă scurtă după pronunțarea hotărârii judecătorești de încasare a unei sume mari de bani.

De altfel, instanța a învederat că în speță nu are importanță faptul că la momentul încheierii contractului contestat, hotărârea judecătorească nu era definitivă, pentru a considera că scopul contractului era întreținerea pe viață a Fedorei Savastin, or, ultima cunoștea cu certitudine că o dată cu devenirea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești de încasare a datoriei, Maria Paruș v-a acționa în scopul urmăririi bunurilor imobile ale acesteia în scopul executării hotărârii judecătorești, în situația în care reclamanta în procedura cauze civile anterioare a întreprins acțiuni de asigurare a acțiunii prin aplicarea sechestrului.

Așadar, Colegiul a specificat că acțiunile care au fost întreprinse în continuare de către Fedora Savastin, denotă faptul că reclamanta are dreptate, susținând fictivitatea contractului de întreținere pe viață, încheiat de către Fedora Savastin și fiica ei Natalia Onișcenco.

Totodată, instanța a remarcat că până la moment hotărârea judecătorească de încasare a datoriei nu a fost executată, Fedora Savastin, locuiește în continuare în casa de locuit situată în or. Vulcănești, str. XXXXX.

Pentru considerente expuse supra, Colegiu nu a reținut ca plauzibile argumentele expuse în referințe de către reprezentantul intimatelor că contractul de

înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață este unul valabil, exprimând manifestarea de voință reală a părților și întocmirea lui conform rigorilor legale.

În lumina celor expuse, instanța de apel a ajuns la ferma convingere că contractul nr. 6683 din 17 iulie 2015 de înstrăinare a casei de locuit cu nr. cadastral XXXXX.260.01 și terenul de pământ cu nr. cadastral XXXXX.260, situate în or. Vulcănești, str. XXXXX, cu condiția întreținerii pe viață, a fost încheiat fictiv cu scopul eschivării executării documentului executoriu de încasare a datoriei, prin urmare contractul menționat urmează a fi declarat nul.

Așadar, ca consecință, în condiția declarării nulității contractului nr. 6683 din 17 iulie, act ce a servit înregistrarea bunului imobil în Registrul bunurilor imobile, după Natalia Onișcenco, instanța de apel a dispus și rectificarea înscrierii în Registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX.260, amplasat în UTA Găgăuzia, or. Vulcănești, str. XXXXX, prin radierea dreptului de proprietate a pârâtei Natalia Onișcenco, cu înregistrarea dreptului de proprietate a pârâtei Fedora Savastin.

La 14 decembrie 2022, prin intermediul poștei terestre, Fedora Savastin, reprezentată de avocatul Veaceslav Dandeuș, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

La 28 decembrie 2022, prin intermediul poștei terestre, Natalia Onișcenco, reprezentată de avocatul Dumitru Bejenar, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la 25 august 2022 și a expedit-o participanților la proces la 31 octombrie 2022, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere (f.d. 170, Vol. II), astfel, recursurile declarate la data de 14 decembrie 2022 și la data de 28 decembrie 2022, sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea

despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 27 decembrie 2022, instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței, or, până la data examinării admisibilității, careva referințe în adresa instanței nu au parvenit.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Fedora Savastin, reprezentată de avocatul Veaceslav Dandeuș, și de Natalia Onișenco, reprezentată de avocatul Dumitru Bejenar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Fedora Savastin, reprezentată de avocatul Veaceslav Dandeuș, și de Natalia Onișenco, reprezentată de avocatul Dumitru Bejenar, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură

civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de Fedora Savastin, reprezentată de avocatul Veaceslav Dandeuș, și de Natalia Onișcenco, reprezentată de avocatul Dumitru Bejenar, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Fedora Savastin, reprezentată de avocatul Veaceslav Dandeuș, și de Natalia Onișcenco, reprezentată de avocatul Dumitru Bejenar, împotriva deciziei din 25 august 2022 a Curții de Apel Comrat.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat